

ÜNİVERSİTE VE ARAŞTIRMA KURULUŞLARI İÇİN MODEL FİKRİ MÜLKİYET POLİTİKASI

Taslak Versiyon

1. Giriş¹

Kurumumuz, kamu yararına yürütülen araştırmaların sonuçlarının pratik uygulaması ve ekonomik kullanımını teşvik etmenin gerekliliğinin farkındadır; bu nedenle aşağıdaki Fikri Mülkiyet Politikasını kabul etmiştir.

Bu Politika, kurumumuz çalışanları tarafından kurumumuzdaki görevleri ve faaliyetleri sırasında ortaya çıkan Fikri Mülkiyetin sahipliği, korunması ve ticari kullanımı ile ilgilidir. Bu belge, sanayi ve ticari kuruluşlar ile işbirliği için kurum kurallarını belirlemede ve Fikri Mülkiyetin ticarileştirilmesinden doğan ekonomik faydaların paylaşımına dair kılavuz ilkeler sunmaktadır:

Bu Politikanın amacı:

- i) Bilimsel araştırma ve incelemeleri desteklemeyi, teşvik etmeyi ve yardımcı olmayı;
- ii) Üçüncü taraflar ile olan araştırma faaliyetleri ve teknoloji temelli ilişkilere yasal kesinlik kazandırmayı;
- iii) Fikri mülkiyetin belirlenmesi, sahipliği, korunması ve ticarileştirilmesine dair kurum prosedürlerini düzenlemek;
- iv) Fikri Mülkiyetin zamanlı, etkin korunmasını ve yönetimini sağlamak;
- v) Kurumun Fikri Mülkiyet portföyünün kayıt, izleme ve devamını kolaylaştırmak;
- vi) Fikri Mülkiyetin ticarileştirilmesi ile elde edilen ekonomik faydaların adil ve eşit bir şekilde, buluş sahibi, kurum ve diğer ilgili paydaşların katkıları göz önünde bulundurularak dağıtılmasını temin etmek;
- vii) Kurumun akademik bir araştırma kurumu ve toplumun bir üyesi olarak itibarını ve ayrıca araştırma sonuçlarını kamunun kullanımına ve yararına açma yoluyla Araştırmacıların itibarını arttırmak.

İşbu Politikada yer alan hiçbir husus, yürürlükteki ulusal hukukun hükümlerini geçersiz kılmamaktadır.

2. Tanımlar

“Ticarileştirme”, Fikri Mülkiyetin kurum tarafından devir, lisans, iç kullanımı kapsayan her tür ve formdaki kullanımı ve spin-off şirketi aracılığıyla ticarileştirilmesi anlamına gelmektedir.

“Telifli eserler”, telif hakkı kanunu kapsamında korunma yeterliliğine sahip olan, yazılım dışındaki akademik yayınlar, ilmî kitap, makale, ders / konferans, müzik besteleri, film,

¹ Bu politika dokümanı, yürürlükteki ulusal kanunlara ve diğer ilgili düzenlemelere uyumlu şekilde adapte edilmelidir. Politika dokümanının uygulanmasından önce, kurumun profesyonel yasal danışmanlık alması tavsiye edilir. Diğer model fikri mülkiyet politikalarına Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı'nın (WIPO) Yenilikçilik ve Teknoloji Transferi Bölümü, Patentler ve Yenilikçilik Birimi, Yenilikçilik ve Teknoloji Dairesi tarafından yürütülen Üniversite Girişimi Programı üzerinden ulaşılabilir (<http://wipo.int/uipc/en/>)

sunum ve diğer materyaller veya eserler dahil edebî, bilimsel ve sanat eserleri anlamına gelmektedir.

“Kurum kaynakları”, doğrudan veya dolaylı bir yolla kurum tarafından sağlanan ekipman, sarf malzemeleri ve insan kaynakları dâhil olmak üzere her türlü fon, tesis veya kaynaklar anlamına gelmektedir.

“Fikri Mülkiyet”, yazılım ve diğer telifli eserler dâhil buluşlar, teknolojiler, geliştirmeler, iyileştirmeler, materyaller, bileşenler, prosesler ve diğer bütün araştırma sonuçları ve maddi araştırma mülkiyetleri anlamına gelmektedir.

“Fikri Mülkiyet Hakları”², patent, faydalı model hakları, bitki ıslahçısı hakları, tasarım hakları, marka, topografya hakları, teknik bilgi, ticari sır ve her türlü diğer fikri veya sınâî mülkiyet hakları ve ayrıca tescilli veya tescilsiz telif hakları ve bunlar için yapılan başvurular ya da başvuru yapma hakları dâhil olmak üzere ve bunların her türlü uzatma ve yenilemeleri ile birlikte ve her durum ve halde dünyanın her yerinde dengi ya da benzeri etkiye sahip her türlü hak veya koruma formları dâhil Fikri Mülkiyet ile ilgili olan sahiplik ve ilişkili haklar anlamına gelmektedir.

“Buluş sahibi ”, Fikri Mülkiyetin oluşturulmasına katkıda bulunan Araştırmacı anlamına gelmektedir³.

“Araştırma Anlaşması”, Araştırmacılar tarafından yapılan araştırma ve/veya kurumda oluşturulan Fikri Mülkiyet ile ilgili olan Araştırma Hizmet Anlaşması, İşbirliği Araştırma ve Geliştirme Anlaşması, Materyal Transferi Anlaşması, Gizlilik Anlaşması, Danışmanlık Anlaşması ve diğer anlaşma türleri anlamına gelebilir.

“Araştırmacı”, kurum kaynaklarını kullanan ve kurumda araştırma görevi icra eden ya da harici destekleyici ve sponsorlar tarafından finanse edilenler de dâhil olmak üzere başka bir şekilde kurum tarafından yürütülen araştırma projelerine katılan:

- i) Öğrenci çalışanlar ve teknik personel dâhil kurum tarafından istihdam edilen kişiler,
- ii) lisansüstü ve doktora öğrencileri dâhil kurum öğrencileri ve
- iii) misafir bilim adamları dâhil her türlü kişi anlamına gelmektedir.

“Spin-off Şirketi”, kurum kaynaklı Fikri Mülkiyeti kullanma amacıyla kurulmuş şirket anlamına gelmektedir.

“Misafir Araştırmacı”, kurum çalışanı ya da öğrencisi olmaksızın çalışan bireyler anlamına gelmektedir. “Misafir Araştırmacılar”, akademik misafirleri, kurumda onursal atamaları olan bireyleri ve emekli personeli içermektedir.

3. Politikanın Kapsamı

- 3.1. Bu Politika, ... *tarihinde* veya sonrasında meydana getirilmiş her türlü Fikri Mülkiyet ve bunlar ile ilişkili her türlü Fikri Mülkiyet Hakları için uygulanacaktır.

² Fikri mülkiyet hakları varlık olduklarından, sahipleri vardır. Alınabilir, satılabilir, lisanslanabilir veya üçüncü taraflara devredilebilir olduklarından değer de ifade edebilirler. Bir fikri mülkiyetin sahibi, ilk olarak onu ortaya çıkaran kişi olmak zorunda değildir.

³ Bu tanıma şu da eklenebilir: “buluş sahibi, ulusal yasalara göre buluş sahipliği kriterini karşılayan kişidir”.

- 3.2. Bu Politika, kurum ile yasal bir ilişki kurmuş bütün Araştırmacılara uygulanacak olup, Araştırmacılar için bağlayıcı niteliktedir. Söz konusu yasal ilişki, kanun, toplu anlaşma veya bireysel anlaşmadan doğabilir⁴.
- 3.3. Mevcut Politika, Politikanın yürürlük tarihinden önce kurumun aksine açık bir düzenleme yaptığı veya kurumun işbu Politikada belirtilen hak ve yükümlülüklerle ilişkin üçüncü kişiler ile daha önce yapılan bir anlaşma olması durumunda uygulanmayacaktır.

4. Araştırmacıların Durumuna İlişkin Yasal Mevzular

- 4.1. Kurum adına işe alma yetkisini kullanan kişi, kurum ile Araştırmacı arasında herhangi bir türde bir istihdam ilişkisi tesis edilen istihdam sözleşmesi veya başka türlü bir anlaşmanın Araştırmacıyı Politika kapsamına dâhil eden bir hükmü ihtiva etmesini temin edecektir.
- 4.2. Kurum öğrencilerinin herhangi bir araştırma faaliyetine başlamadan önce bu Politikanın kendileri için bağlayıcı olacağına dair bir anlaşma imzalamaları gerekecektir.
- 4.3. Araştırma doktora programlarına kaydolun doktora öğrencilerinin, kayıt yaptırdıktan sonra işbu Politikanın kendileri için bağlayıcı olacağına dair bir anlaşma imzalamaları gerekecektir.
- 4.4. Kurum adına bir anlaşma yapmaya yetkili kişi, Misafir Araştırmacılar dâhil kurum tarafından istihdam edilmeyen Araştırmacıların kurumda herhangi bir araştırma faaliyetine başlamadan önce, işbu Politikanın bağlayıcı olacağına dair bir anlaşma imzalamaları gerekecektir ve bu anlaşma kurum ile ilişkileri sırasındaki faaliyetlerinden ortaya çıkan, faaliyetlerini yaptıkları süre içerisinde bu tür Araştırmacılar tarafından meydana getirilen hak sahipliğine ilişkin bir devir anlaşması imzalamalarını temin edecektir.
- 4.5. Paragraf 4.4 hükmü saklı kalmak üzere, Misafir Araştırmacıların önceki yükümlülüklerini yerine getirmek için özel düzenlemeler gerekli olabilir. Bu şekilde talep edilen özel düzenlemeler, *kurum tarafından görevlendirilen kişi veya komite* tarafından olay bazlı değerlendirilecek ve buna göre ilgili kararlar alınacaktır⁵.
- 4.6. Kurum tarafından istihdam edilen, ancak misafir akademisyen olarak başka bir kurumda çalışan Araştırmacı tarafından yürütülen araştırma faaliyetleri için özel düzenlemeler gerekebilir. Böyle durumlarda, üçüncü kişiler, Araştırmacının, kurumun Fikri Mülkiyet Haklarını etkileyebilecek herhangi bir belgeyi imzalamasını talep edebilir. Sonraki ihtilaflara mahal vermemek amacıyla, *kurum tarafından görevlendirilen kişinin ya da komitenin* önceden yazılı onayı olmadan, Araştırmacının bu tür belgeleri imzalamasına izin

⁴ Bireysel anlaşma, çalışma sözleşmesi veya herhangi bir yasal beyanı ifade etmektedir.

⁵ Politika dokümanında geçen italik yazılı bu kısım, görevlendirilen kişi veya birim tarafından değiştirilmelidir. Kurumdan sorumlu kişi, komite veya birim, mevcut prosedür ve politikalara uygun şekilde atanmalıdır.

verilmemektedir. Kurumun herhangi bir Fikri Mülkiyet Hakkı etkilenmiyorsa, kurum söz konusu izni vermek zorunda olacaktır. Böyle bir belgenin kurumun Fikri Mülkiyet Haklarını etkilemesi halinde, kurum Bölüm 5'te açıklandığı şekilde, üçüncü kişilerle bir anlaşma yapmak üzere müzakereleri başlatacaktır.

- 4.7. İşbu Politika altındaki hak ve yükümlülükler, kurumdaki kaydın veya istihdamın sona ermesine kadar devam edecektir.

5. Dış sponsorluk, üçüncü kişiler ile araştırma işbirliği

- 5.1. Üçüncü bir kişiler ile işbirliği kapsamında bir araştırma faaliyetine başlamadan önce, işbirliğinin koşul ve şartlarının yazılı bir anlaşmada (işbu metinde bundan sonra Araştırma Anlaşması olarak anılacaktır) belirtilmesini temin etmek Araştırmacının sorumluluğudur.
- 5.2. Araştırmacılar, kurumun resmi bir temsilcisi tarafından yetkilendirilmedikleri sürece, kurum adına üçüncü kişiler ile bir Araştırma Anlaşması yapma hakkına sahip olmayacaktır⁶.
- 5.3. Kurumu temsilen hareket eden kişiler, kurumun Fikri Mülkiyet haklarını etkilemesi muhtemel anlaşmalarla ilgili görüşmelerde ve sözleşmelerin imzalanması esnasında, gerekli tüm çabayı gösterecektir⁷.
- 5.4. Bazı durumlarda, işbu Politikanın hükümlerine istisna olarak, dış araştırma sponsorları ve diğer üçüncü taraflar ile Araştırma Anlaşmaları yapılması kurum için faydalı olabilmektedir.
- 5.5. Kurumun ve üçüncü kişilerin Fikri Mülkiyetin kavramsallaştırılması ile ilgili fikri ve finansal katkılarına bağlı olarak, işbirliği tarafları için birtakım Fikri Mülkiyet Haklarını elde etmek ve/veya ticarileştirilmesinden gelen gelirleri paylaşmak uygun olabilir.
- 5.6. Paragraf 5.1'de tanımlandığı şekilde bir anlaşma yapılmaması halinde, kurumun politikası Fikri Mülkiyet Haklarının Fikri Mülkiyetin oluşturulmasına katkıda bulunma oranlarını yansıtan oranlarda işbirliği yapan taraflar arasında dağıtılmasıdır.
- 5.7. İşbirliği yapan tarafların Paragraf 5.6'da tanımlanan oranları belirleyebilmesi ve sonradan doğabilecek ihtilafları önleyebilmesi için, tarafların yürüttükleri faaliyetleri düzenli ve iyi şekilde belgeleyen, taraflarca imzalanmış kayıtlarda tutmaları yerinde bir çözüm yoludur.
- 5.8. Paragraf 5.1'de belirtilen anlaşma, *diğerlerinin yanı sıra*, aşağıdaki hususlara ilişkin hükümler içerecektir⁸:
 - 5.8.1. Anlaşma yapmadan önce kurumda zaten var olan Fikri Mülkiyet ve ilişkili

⁶ Kurum, üçüncü taraflarla yapılan anlaşmaların yönetimi ile ilgili olarak iç prosedür taslağı oluşturmalıdır.

⁷ Kurum, menfaatlerinin yeterli derecede karşılanmasını garanti etmek adına, uygun bir prosedür oluşturmalı veya bir birim görevlendirmelidir.

⁸ Kurumun, standart şart ve hükümleri ihtiva eden bir model Ortak Araştırma ve İşbirliği Anlaşması geliştirmesi tavsiye edilir.

haklar;⁹

- 5.8.2. Anlaşma yapıldıktan sonra anlaşmada yer alan araştırma faaliyetlerinden doğan Fikri Mülkiyet ve ilişkili Fikri Mülkiyet Hakları;^{10 11}
 - 5.8.3. Gizlilik gereklilikleri;
 - 5.8.4. Kamuya açıklama koşulları;
 - 5.8.5. Diğer ilgili hükümler.
- 5.9. Koruma maksadıyla kamuya açıklamayı geciktirmeyi amaçlayan bir Araştırma Anlaşmasının herhangi bir gizlilik hükmünün, genellikle ilgili taraf yayınlama niyetine dair bilgilendirildiği andan itibaren aydan daha uzun bir süre etkisi olmayacaktır.
- 5.10. İmzadan önce, kurumun Fikri Mülkiyet Haklarına ilişkin teklif edilen anlaşmalar ve diğer yasal beyanların tamamının kopyası, tavsiye ve onay amacıyla *kurum tarafından görevlendirilen kişiye veya birime* sunulacaktır.

6. Fikri Mülkiyetin Hak Sahipliği¹²

6.1. Kurum Çalışanları¹³

- 6.1.1. Kurumun bir çalışanı tarafından, istihdam edildiği süre içinde görevleri ve faaliyetleri esnasında ortaya çıkarılan Fikri Mülkiyetteki her türlü hak, genel manada doğrudan kuruma ait olacaktır.
- 6.1.2. Kurumun bir çalışanı tarafından, kurum Kaynaklarının¹⁴ önemli derecede kullanımı ile, normal görevlerinin dışında Fikri Mülkiyet oluşturulması halinde, kurum Kaynaklarının kullanımı göz önünde bulundurularak, çalışanın bu tür Fikri Mülkiyetlerdeki haklarını kuruma devretmeyi kabul etmiş sayılacaktır.
- 6.1.3. Paragraf 6.1.1.'de tanımlandığı şekilde, üçüncü bir kişi ile sponsorlu bir araştırma veya başka bir anlaşma süresince veya icabınca meydana getirilen Fikri Mülkiyet hakkı, ilk olarak kuruma ait olacak ve sahiplik daha sonra söz konusu anlaşmaların hükümlerine göre belirlenecektir (Bölüm 5 uyarınca).
- 6.1.4. Kurumun öğrenci çalışanları için de Bölüm 6.1 uygulanacaktır.

⁹ Araştırma sözleşmelerinde genelde "arka plan fikri mülkiyet" olarak ifade edilir.

¹⁰ Araştırma sözleşmelerinde genelde "önplan fikri mülkiyet" olarak ifade edilir.

¹¹ Önplan fikri mülkiyet hakları bağlamında şu hususlarla ilgili detaylı hükümler belirlenebilir: Koruma için hangi taraf başvuru yapmak zorundadır; başvuru ve yenileme ücretleri ile ilgili maliyetlerin paylaşım oranı; gelir paylaşımı da dahil kullanım durumları.

¹² Hak sahipliği konusunda ulusal kanunlar farklılık gösterebilir. Bu politika dokümanının hükümleri, söz konusu yürürlükteki ulusal kanunlara göre uyarlanmalıdır. Bazı ülkelerde buluş sahipleri, bazılarında devlet bazılarında diğer kamu kurumları hak sahibi olacaktır.

¹³ Bazı ülkelerde ulusal kanunlar hizmet buluşu tanımı getirmektedir. Belli bazı durumlarda, hizmet buluşu kuralının uygulanması, herhangi bir ek sözleşmenin imzalanmasına gerek olmaksızın hak sahipliğinin devri için temel görevi görmektedir. Bu tür durumlarda da araştırmacılar bu politika dokümanının kuralları ile bağlı olmalıdır.

¹⁴ Genel olarak, kütüphane olanaklarının kullanımı, genel kamuya açık olanaklar, kişisel ofis ekipmanlarının nadiren kullanımı ve ofis çalışanları önemli derecede kullanım olara düşünülmebilir.

6.2. Diğer kurumlarda araştırma faaliyetleri yürüten çalışanlar

6.2.1. Kurumun bir çalışanın başka bir kurumdaki misafir akademisyenliği sırasında ortaya çıkan Fikri Mülkiyete ilişkin haklar, kurum ile diğer kurum arasında yapılacak bir anlaşmaya tabi olacaktır (Paragraf 4.6 uyarınca). Kurumun Fikri Mülkiyet Hakları etkilenmiyorsa, bu şekildeki bir ziyaret esnasında yaratılan Fikri Mülkiyet, anlaşmada aksine bir hüküm bulunmuyorsa, diğer kuruma ait olacaktır.

6.3. Çalışan olmayan kişiler

6.3.1. Misafir Araştırmacıların, kurumla olan ilişkilerinden doğan faaliyetleri esnasında ortaya çıkan her türlü Fikri Mülkiyet hakkını kuruma devretmeleri gereklidir. Bu kişiler, işbu Politikanın amaçları doğrultusunda kurum çalışanı gibi değerlendirilecektir.

6.4. Öğrenciler

6.4.1. Aşağıda belirtilen istisnalar dışında kurum tarafından istihdam edilmemiş öğrenciler, öğrenimlerinin normal gidişatı esnasında oluşturdukları bütün Fikri Mülkiyet ve ilişkili Fikri Mülkiyet Haklarının sahibi olacaktır.

6.4.1.1. Üçüncü bir kişi ile ayrı bir anlaşma altında bir öğrencinin öğrenciliğine sponsorluk yapılması ve bu anlaşmaya göre üçüncü tarafın bu öğrencilikten doğan Fikri Mülkiyette hak iddiasının söz konusu olduğu durumlarda, öğrenci Fikri Mülkiyet hakkının öncelikle kuruma ait olacağını ve daha sonra Fikri Mülkiyet hak sahipliğinin üçüncü kişi ile yapılmış olan anlaşmanın hükümleri uyarınca belirleneceğini kabul etmelidir.

6.4.1.2. Üçüncü bir kişi sponsorluğundaki bir araştırma veya başka bir anlaşma süresince veya uyarınca öğrenciler tarafından oluşturulan Fikri Mülkiyet hak sahipliği, öncelikle kuruma ait olacak ve sahiplik daha sonra üçüncü taraf ile yapılan anlaşmanın hükümlerine göre belirlenecektir.

6.4.1.3. Bir öğrencinin araştırma faaliyeti ile bağlantılı olarak kurum Kaynaklarını önemli derecede kullanarak gerçekleştirdiği araştırma faaliyeti ile Fikri Mülkiyet oluşturması halinde, kurum Kaynaklarını kullanması dikkate alınarak, bu tür Fikri Mülkiyetteki Fikri Mülkiyet Haklarını kuruma devretmeyi kabul etmiş sayılacaktır.

6.4.1.4. Kurum, doktora öğrencilerinin araştırma faaliyetleri esnasında ortaya çıkan tüm Fikri Mülkiyetler için hak sahipliği talebinde bulunacaktır.

6.4.2. Öğrencilere Fikri Mülkiyet Haklarını kuruma devretme seçeneği

verilecek ve daha sonra işbu Politikada belirtildiği üzere herhangi bir çalışan buluş sahibi gibi aynı haklar kendilerine verilecektir. Böyle durumlarda, öğrenciler işbu Politikada belirtilen prosedürleri takip etmelidir.

- 6.5. Telifli Eserlerdeki bütün Haklar, kurum Kaynaklarının kullanımından bağımsız olarak bunları meydana getirenlere ait olacaktır. Kurum tarafından siparişi verilen veya bir sponsorlu araştırma veya başka bir üçüncü taraf anlaşması ile geliştirilen Telifli Eserler, istisna teşkil edecek ve bunlar için ilgili anlaşmanın hükümleri dikkate alınacaktır.
- 6.6. Kurum hak talebinde bulunduğu herhangi bir Fikri Mülkiyeti kullanamazsa veya kullanmamaya karar verirse, bu durumu derhal buluş sahibine/sahiplerine bildirecektir. Bu bildirim, korumanın elde edilmesini önleyici herhangi bir eylem veya kasıtlı terkten en az bir ay önce yapılmalıdır. Böyle durumlarda, buluş sahibi/sahipleri, ilgili Fikri Mülkiyet Haklarını elde etme seçeneğine sahip olacaktır; ancak kurum Fikri Mülkiyetin sonraki herhangi bir kullanımından elde edilen gelirden (Fikri Mülkiyet koruması ve ticarileştirilmesi ile ilgili olarak kurum tarafından yapılan onaylanmış harcamalar kadar) bir miktarı talep edebilir. Kurum ayrıca ticari kullanım ve alt lisans verme hakkı olmadan, araştırma maksadıyla münhasır olmayan, süresiz, telifsiz lisans hakkı da talep edebilir. Kurum ayrıca Fikri Mülkiyetin ticarileştirilmesinden buluş sahibi/sahipleri tarafından elde edilen her türlü net gelirin yüzde ...'sini¹⁵ de talep edebilir. Kurum, Fikri Mülkiyet Haklarının buluş sahibine/sahiplerine devrini makul olmayan sebeplerle geri tutmayacak veya geciktirmeyecektir; bununla birlikte Enstitü menfaatleri gereği kullanımını geciktirme hakkını saklı tutmaktadır.
- 6.7. Hakların kurumdan buluş sahibine/sahiplerine veya üçüncü bir tarafa devrine yönelik talepler, ilk olarak *kurum tarafından görevlendirilen kişiye veya birime* yapılmalıdır.

7. Anlaşmazlık ve gizlilik¹⁶

- 7.1. Kurumun bir çalışanı olarak, Araştırmacının öncelikli zaman ve fikri katkı taahhüdü, kurumun eğitim, araştırma ve akademik programlarına olmalıdır.
- 7.2. Her bir Araştırmacının üçüncü kişiler ile olan anlaşmalarının kuruma veya işbu Politikaya karşı yükümlülükleri ile çatışmamasını sağlamakla sorumludur. Bu hüküm, özellikle üçüncü taraflar ile yapılmış özel danışmanlık ve diğer araştırma hizmeti anlaşmaları için de geçerli olacaktır. Her bir Araştırmacı, kuruma karşı yükümlülüklerini bu tür anlaşmalar yaptıkları taraflara açıkça ifade etmeli ve bu Politikanın bir kopyasının bu taraflara verilmesini sağlamalıdır.
- 7.3. Araştırmacılar, kurumun ticari sırrını gizli tutacaktır. İşbu Politika bakımından, kamuya ifşaatı veya yetkisiz kişiler tarafından iktisabı veya kullanımı kurumun

¹⁵ Bu değer genellikle %5 ile %20 arasındadır.

¹⁶ Çıkar çatışmalarının yönetilmesi için ayrı bir politika geliştirilmesi tavsiye edilir.

yasal mali, ekonomik veya piyasa menfaatlerine zarar verebilecek veya tehlikeye atabilecek olan, *diğer hususların yanı sıra*, kurumda yürütülen araştırma ile ilgili her türlü olgu, bilgi, çözüm ya da veriler ticari sır olarak kabul edilecektir. Araştırmacılar üçüncü taraflar ile iletişimlerinde gizlilik hükümleri konusunda gereken özeni gösterecektir.¹⁷

- 7.4. Anlaşmazlık veya gizlilik meselelerine dair herhangi bir şüphe doğması halinde, Araştırmacıların *kurum tarafından görevlendirilen kişi veya birim ile görüşmesi* tavsiye edilmektedir.
- 7.5. Araştırmacılar, ilgili her bir taraf için tatmin edici bir çözüme varmak amacıyla her türlü potansiyel ve mevcut çıkar çatışmasını *kurum tarafından görevlendirilen kişiye veya birime* derhal rapor edecektir.

8. Fikri Mülkiyetin tespiti, açıklanması ve ticarileştirilmesi

- 8.1. Kurum, potansiyel ticarileştirme değeri olan ve kamunun kullanımına ve yararına sunma yoluyla kurumun itibarını arttıracak araştırma sonuçlarını tespit etme konusunda Araştırmacıları teşvik etmektedir.
- 8.2. Kurumun Fikri Mülkiyetinin korunması ve ticarileştirilmesinden *kurum tarafından görevlendirilen kişi veya birim* sorumludur. Ancak ilgili süreçlerin her bir aşamasında buluş sahibi/sahipleri ile değerlendirilecektir.
- 8.3. Araştırmacılar, bilimsel sonuçları içeren taslak yayınları yayınlamadan önce yazılı olarak ilgili Bölüm Başkanına sunmak zorundadır ve bildikleri kadarıyla çalışmaların koruma alınabilecek veya bir şekilde kullanılacak herhangi bir sonuç içermediğini yazılı olarak beyan edeceklerdir.
- 8.4. Tüm çalışanlar, öğrenciler ve Misafir Araştırmacılar da dahil olmak üzere, Paragraf 6'nın kapsamına giren her türlü Fikri Mülkiyeti *kurum tarafından görevlendirilen kişiye veya birime bildirmekle yükümlüdür*.
- 8.5. Telifli Eserler, sponsorlu bir araştırma veya üçüncü kişi anlaşması ile geliştirilmiş olanlar hariç olmak üzere, Paragraf 8.3'teki bildirim yükümlülüğünden istisna tutulacaktır.
- 8.6. Fikri Mülkiyetin korunması ve başarılı bir şekilde ticarileştirilmesi, anında ve etkin yönetime bağlı olduğu için, buluş sahiplerinin potansiyel olarak kullanılabilir tüm Fikri Mülkiyetleri farkına varır varmaz bildirmeleri gerekmektedir. Söz konusu bildirimler, *kurum tarafından görevlendirilen kişiden veya birimden* alınabilecek Fikri Mülkiyet Bildirim Formunun¹⁸ doldurulması ile yazılı olarak yapılmalıdır.
- 8.7. Buluş sahipleri, Fikri Mülkiyet ile ilgili olan her türlü araştırma faaliyetleri ve sonuçlarını tamamıyla bildirecek ve kendileri hakkında, özellikle de Fikri

¹⁷ Araştırmacı için bir Beyan Gizliliği Anlaşması formu hazırlanmalıdır.

¹⁸ Kurum, bildirim yapılacağı bir Fikri Mülkiyet Bildirim Formu hazırlamalıdır. Örnek politikanın bir parçası olarak örnek bir form ek bölümünde yer almaktadır.

Mülkiyetin meydana getirilmesindeki katkı oranını ve fikri mülkiyetin hangi şartlar altında geliştirildiğine dair bilgileri vereceklerdir. Fikri Mülkiyetin ayrıntılı açıklaması, ilgili buluş faaliyetinin ve buluşun yeniliğinin ve sanayiye uygulanabilirliğinin teknik alanda uzman bir kişi tarafından açıkça anlaşılabilir şekilde sunulacaktır.

- 8.8. Form, eksik bildirimde bulunulması durumunda, ilave bilgi verilmesi için buluş sahibine/sahiplerine geri gönderilebilir. Bildirim tarihi, *kurum tarafından görevlendirilen kişinin veya birimin buluş sahiplerinin tamamı tarafından imzalanmış tam bildirim aldığı gün* olacaktır.
- 8.9. Bir Fikri Mülkiyetin Paragraf 6 kapsamına girip girmediği veya potansiyel olarak ticarileştirilip ticarileştiremeyeceği konusunda şüphesi olması durumunda, buluş sahibi Fikri Mülkiyetin kamuya açıklamasından önce, buluşun değerlendirilmesi için *kurum tarafından görevlendirilen kişiye veya birime* ilgili bildirimini yapmalıdır.
- 8.10. Zamanından önce yapılan açıklamalar, Fikri Mülkiyetin korunması ve ticarileştirilmesini tehlikeye atabilir. Potansiyel faydaların kaybolmasını önlemek amacıyla, Araştırmacılar geliştirme sürecinin erken aşamalarında Fikri Mülkiyeti belirlemek için makul çaba sarf etmeli ve kamuya herhangi bir açıklamanın sonuçlarını dikkate almalıdır.
- 8.11. İlgili bütün bilgilerin tam bildiriminden sonra, *kurum tarafından görevlendirilen kişi veya birim*, Fikri Mülkiyet siciline kayıt edecektir.
- 8.12. *Kurum tarafından görevlendirilen kişi veya birim*, Fikri Mülkiyet Haklarının paylaşımını öngören anlaşmalar veya işbu Politikada belirtilen hususları geçersiz kılan başka yükümlülükler olup olmadığını belirleyecektir. İlgili Araştırma Anlaşmalarının hükümleri, belirli Fikri Mülkiyet Haklarının kısmen ya da tamamen devrini gerektiriyor olabilir. Böyle bir devir durumunda, koruma ve ticarileştirme prosedürü kurum ve diğer ilgili taraflar arasında yapılacak ayrı bir anlaşmaya tabi olacaktır. Diğer bütün durumlarda, işbu Politikada belirtilen prosedür geçerli olacaktır.
- 8.13. *Kurum tarafından görevlendirilen kişi veya birim*, bütün bildirimler hakkında ilgili Birim Başkanını bilgilendirecektir. Bu bilgilendirme, Fikri Mülkiyetin kısa bir özetini ve buluş sahibinin/sahiplerinin isimlerini içerecektir.
- 8.14. Bildirim tarihinden sonra, *kurum tarafından görevlendirilen kişi veya birim*, derhal Fikri Mülkiyetin değerlendirilmesine başlayacaktır. İlk adım olarak, Fikri Mülkiyetin korunması ve ticarileştirilmesini engelleyebilecek başlıca engelleri belirlemek üzere bir ön değerlendirme yapılacaktır. Ön değerlendirmenin sonuçlarına göre, Fikri Mülkiyetin korunup korunmaması ve kullanılıp kullanılmamasına dair bir tavsiye, *kurum adına nihai kararı verecek kişi veya komiteye* iletilecektir. Söz konusu tavsiye, bildirim tarihinden itibaren gün içerisinde iletilecektir. Nihai karar, bildirim tarihinden itibaren gün içerisinde alınacaktır.
- 8.15. Buluş sahibi/sahipleri kararın verilmiş tarihinden itibaren gün içerisinde

karardan yazılı olarak haberdar edilecektir. Kurum, bildirilen Fikri Mülkiyeti ticarileştirmemeye karar verdiği takdirde Paragraf 6.6 hükümleri uygulanacaktır.

- 8.16. *Kurum tarafından görevlendirilen kişi veya birim*, Fikri Mülkiyetin muhtemel korunma metodları ve ticari fırsatları konularına özel bir dikkat göstererek, Fikri Mülkiyetin kapsamlı bir değerlendirmesini yapacaktır.
- 8.17. Buluş sahibi/sahipleri, *kurum tarafından görevlendirilen kişi veya birim*, patent vekili veya kurum tarafından görevlendirilmiş diğer uzmanlar ile yakından işbirliği yapacaktır. Buluş sahibi/sahipleri, gerekli bilgileri vererek, toplantılara katılarak ve sonraki geliştirmeler hakkında tavsiyede bulunarak Fikri Mülkiyetin korunması ve ticari olarak kullanılması konularında yardım sağlamakla yükümlüdür.
- 8.18. *Kurum tarafından görevlendirilen kişi veya birim, gerekli olması halinde*, makul bir süre içinde, yasal korumayı almak için ilgili süreçleri başlatacak ve korumanın elde edilmesi için gerekli çabayı sergileyecektir. Bir Fikri Mülkiyete ilişkin rüçhan hakkı alınmadan önce araştırma sonuçlarının kamuya açıklanması, ilgili Fikri Mülkiyet Haklarının uygun şekilde korunmasını ciddi derecede tehlikeye atar. Bundan dolayı, buluş sahibinden/sahiplerinden Fikri Mülkiyet başvurusu yapmadan önce, araştırma sonuçlarına ilişkin kamuya herhangi bir bildirim yapmaktan kaçınmaları istenmektedir. Kurum, yayınlardaki gereksiz gecikmeleri önlemek için çaba gösterecektir.
- 8.19. *Kurum tarafından görevlendirilen kişi veya birim ve buluş sahibi/sahipleri*, kurumun kararından itibaren ay içerisinde değerlendirme sürecinin bir parçası olarak uygun bir ticarileştirme stratejisini ortaklaşa belirleyecektir. Bu strateji, ticarileştirme sürecinde ilgili her bir tarafın görevlerini ana hatları ile belirleyecek ve birtakım eylemlerin son tarihlerini tespit edecektir.
- 8.20. Kurum tarafından *görevlendirilen* kişi veya birim, ticarileştirme planının uygulanmasından sorumlu olacak ve taslak anlaşma veya iş planları gibi belirli teklifleri, kurum tarafından görevlendirilecek kişi veya komiteye karar için sunacaktır.
- 8.21. Devir/lisans anlaşması veya bir spin-off şirket kurulmasının şartları gibi ticari kararlar, *kurum tarafından görevlendirilen kişi veya birim* tarafından olay bazlı ve gereken özen gösterilerek verilecektir.
- 8.22. Fikri Mülkiyetin gizli teknik bilgi olarak ticarileştirilmesinin daha uygun olduğu durumlarda, kurum tescilli sınai mülkiyet koruması için başvurmamaya karar verebilir veya yayınlanmamış bir başvuruyu geri çekebilir. Böyle durumlarda, buluş sahibinden/sahiplerinden Fikri Mülkiyeti herhangi bir şekilde kamuya açıklamaktan sakınacaklarına dair yazılı bir beyan talep edilecektir. Ancak bu seçenek tercih edildiğinde, kurum Araştırmacıların yayın yayma özgürlüğünü ve ayrıca kamu menfaatlerini de dikkate alacaktır.
- 8.23. Kurum başvuru ile ilgili işlemlere devam etmemeye, başvuruyu geri çekmeye ya da verilmiş veya tescilli bir hakkı devam ettirmemeye karar verirse, Paragraf 6.6

hükümleri geçerli olacaktır. Bu tür kararlar, *kurum tarafından görevlendirilen kişi veya komite tarafından* alınacaktır.

- 8.24. Paragraf 6 kapsamına girmeyen Fikri Mülkiyetler de işbu Politika hükümleri kapsamında Araştırmacılar tarafından kuruma bildirilebilir. Böyle durumlarda, kurum ilgili bütün bilgilerin tam olarak bildirilmesinden itibaren gün içerisinde Fikri Mülkiyeti kullanıp kullanmayacağına karar verecektir. kurumun, Fikri Mülkiyetin korunması ve ticarileştirilmesini üstlenmeye karar vermesi halinde, işbu Politikada belirtilen kurallar uygulanacaktır.
- 8.25. Fikri Mülkiyetin korunması ve ticarileştirilmesi ile ilgili masraflar, kurum tarafından karşılanacaktır.
- 8.26. Değerlendirme ve ticarileştirme süreci esnasında, Fikri Mülkiyete ait bilgiler gizlilik anlaşması altında üçüncü kişilere açıklanacaktır.

9. Kurumun Fikri Mülkiyet portföyünün kayıt ve muhafaza edilmesi

- 9.1. *Kurum tarafından görevlendirilen kişi veya birim*, kurumun Fikri Mülkiyetinin kayıtlarını uygun bir formda ve yeterli detayda muhafaza edecektir. Korunan Fikri Mülkiyetin devamına ilişkin ödeme yükümlülüklerinin son günlerini takip edecek ve makul bir süre içinde *kurum tarafından görevlendirilen kişiyi veya birimi bilgilendirecektir.*
- 9.2. *Kurum tarafından görevlendirilen kişi*, her bir Fikri Mülkiyet için muhasebe kayıtlarını tutacaktır. Anılan kişi, Fikri Mülkiyetin muhasebe kayıtlarına geçmesini, tahakkuk eden her türlü masrafın zamanında ödenmesini ve kullanımdan gelen gelirlerin dağıtılmasını sağlayacaktır.

10. Gelirlerin dağıtımı, Araştırmacıların motivasyonu

- 10.1. Kurum, Fikri Mülkiyetin ticarileştirilmesinden elde edilen gelirleri dağıtarak buluş sahibine/sahiplerine teşvik edecektir.
- 10.2. 'Net Gelir' ifadesi, Fikri Mülkiyetin ticarileştirilmesinden doğan, kurum tarafından alınan her türlü lisans ücreti, telif ücreti ve diğer parasal tutarlardan Fikri Mülkiyetin korunması ve ticarileştirilmesi ile ilgili olarak Enstitü tarafından yapılan masrafların çıkarılması ile elde edilen miktar anlamına gelmektedir.
- 10.3. Net Gelirden elde edilen hasılatın paylaşımı aşağıdaki şekilde olacaktır:¹⁹

<i>Net Gelir</i>	<i>Buluş Sahibi</i>	<i>Bölüm</i>	<i>Kurum</i>
	... %	... %	... %
	... %	... %	... %

¹⁹ Hasılatın paylaşım prensibi, kurumun gelirini paylaşacak tüm paydaşlar yanında genel ekonomik faktörler de dikkate alınarak, her kurum için ayrı ayrı belirlenmelidir. Genel bir prensip olarak, net gelir arttıkça kurumun payı da artacaktır.

- 10.4. Birden fazla buluş sahibi olması durumunda, buluş sahipleri için ayrılan pay, imzalı Buluş Bildirim Formunda belirtilen “buluşa yapılan katkı” oranında buluş sahipleri arasında taksim edilecektir.
- 10.5. Kurum bazı durumlarda, özellikle de hisselerin Fikri Mülkiyetin lisansının verildiği veya devredildiği (spin-off şirket olmayan, kurum bünyesindeki) bir işletmeye devredildiği durumlarda, hisselerin satışı veya hisse temettülerinin ödenmesi yoluyla gelir elde edildiğinde, gelir dağıtımına ilişkin özel şartları müzakere etme hakkını saklı tutmaktadır.
- 10.6. Spin-off şirket kurulması durumunda, , sermaye payı ile ilgili olarak kurum ile buluş sahibi/sahipleri arasında yapılan bireysel bir anlaşma uygulanabilir olacaktır. Anlaşmanın şartları, olay bazlı olarak; Fikri Mülkiyetin oluşturulmasının ötesinde, sonraki geliştirme ve kullanım gibi buluş sahibi tarafından yapılan katkılar , yeni işletmede pay sahibi olan buluş sahibi/sahipleri, kurum veya üçüncü taraflarca sağlanan herhangi bir finansman özellikle dikkate alınarak görüşülmelidir. Spin-off yapısının şartlarına ilişkin karar, *kurum tarafından görevlendirilen kişi veya komite* tarafından kurum adına alınacaktır.
- 10.7. Ticari marka ve diğer göstergelerin kullanımı durumunda, buluş sahibi/sahipleri, bireysel bir anlaşmada belirtildiği şekilde, , elde edilen gelirden kullanıma olan katkıları oranında yararlanabilirler. *Kurum tarafından görevlendirilen kişi veya komite*, bu tür konularda olay bazlı olarak karar alacaktır.

11. Politika kurallarının ihlali

- 11.1. İşbu Politikanın hükümlerinin ihlali, ilgili kanun hükümleri uyarınca kurumun olağan prosedürleri altında ele alınacaktır.

12. İhtilaf ve başvurular

- 12.1. İlk adım olarak, ihtilaflar *kurum tarafından görevlendirilen kişi veya organ* tarafından ele alınacaktır. Söz konusu ihtilaf durumunun sunulmasından itibaren gün içerisinde bir karar verilecektir. Bunun dışında, işbu Politikanın kurallarına ilişkin ortaya çıkan her türlü yasal ihtilafta ilgili kanun hükümleri uygulanacaktır.

13. Politikanın yürürlüğe girmesi

- 13.1. İşbu Politika, tarihinde yürürlüğe girecektir.
- 13.2. Kurum ile Araştırmacı(lar) arasında daha önceki tarihlerde yapılmış olan her türlü anlaşma, bu anlaşmaların imzalandığı tarihte yürürlükte olan Politika hükümlerine tabi olacaktır.

[Son]

Bu Model Fikri Mülkiyet Politikasının hükümleri, bazı üniversitelerin mevcut fikri mülkiyet

politikalarına dayanılarak hazırlanmıştır. Aşağıdaki fikri mülkiyet politikaları ve belgeleri, işbu model politikanın hazırlanması esnasında önemli ölçüde dikkate alınmıştır.

1. Bournemouth Üniversitesi
2. King's College London
3. Oxford Brookes Üniversitesi
4. Kaliforniya Üniversitesi
5. Cambridge Üniversitesi
6. Debrecen Üniversitesi
7. Glasgow Üniversitesi
8. Oxford Üniversitesi
9. Plymouth Üniversitesi
10. Üniversite ve Ar&Ge Kuruluşları için Fikri Mülkiyet Politikası Geliştirme Kılavuzu (WIPO, Cenevre)

Birim	:		Kayıt numarası	:	
İlgili Kişi	:				
Telefon	:		Teslim tarihi	:	
E-posta	:				

I. TEKNOLOJİNİN TANIMI

1. Teknolojinin Başlığı (<i>Gizli olmayan bilgiler</i>)
2. Teknolojinin kısa tanımı (<i>Gizli olmayan bilgiler, 3-4 paragraf, yatırımcı ve teknik alanda uzman olmayan kişilerce kolayca anlaşılabilir bir dilde olmalı</i>)
3. Teknolojinin ayrıntılı tanımı (<i>Gizli bilgiler, 10-15 paragraf</i>)
4. Teknolojinin yeniliği ve avantajları (<i>Lütfen tekniğin mevcut durumu ile teknolojinin yeniliğini anlamaya yardımcı olacak yayınlara atıfta bulununuz ve teknolojinin genel gelişimine dair bir öngörü sununuz.</i>)
5. Kullanım alanları. Lütfen bütün potansiyel uygulama alanlarına atıfta bulununuz. (<i>Bu teknolojinin kullanımı ile kimler ilgilenebilir? Lütfen bu özel teknolojinin kullanımı ile geliştirilebilecek ürün veya hizmetlerin benzersiz özelliklerini belirtiniz.</i>)
6. Geliştirme aşaması ve teknik doğrulama (<i>Lütfen teknolojinin her türlü pratik uygulamasını sununuz.</i>)
7. Anahtar Kelimeler

II. YAYINLAR VE BENZER TEKNOLOJİLER

<p>1. Teknoloji, özet, makale, tebliğ/sunum, tez, konuşma veya başka herhangi bir yayın şeklinde kısmen veya tamamen yayınlanmış mıdır? Cevabınız evet ise lütfen ilgili yayınların bir listesini veriniz ve söz konusu yayınların bütün mevcut kopyalarını bu forma ekleyiniz.</p>
<p>2. Bu özel teknolojiye ilişkin araştırma sonuçlarınızı ne zaman yayınlamayı planlıyorsunuz?</p>
<p>3. Lütfen bu teknoloji alanındaki yayınlanmış en ilgili bilimsel çalışmalarını listeleyiniz.</p>
<p>4. Lütfen bu teknoloji alanında başvurusu henüz sonuçlanmamış ve verilmiş olan bilinen bütün patentlerin bir listesini veriniz.</p>
<p>5. Bu teknoloji alanında araştırma yapan herhangi bir akademik araştırma grubu veya ticari işletme olup olmadığını biliyor musunuz?</p>
<p>6. Lütfen bu özel teknoloji alanındaki benzer teknolojilerin geliştirme ve/veya kullanımı ile ilgili faaliyetlerde bulunan, bilinen bütün işletmelerin bir listesini veriniz.</p>

III. BULUŞ SAHİPLERİ

1. Teknolojinin buluş sahipleri kimlerdir? (Lütfen teknolojinin oluşumuna fikri katkıda bulunmuş bütün buluş sahiplerinin isimlerini listeleyiniz.)					
	Adı	Buluş sahibi ve kurum arasındaki yasal ilişkinin türü	Katkı yüzdesi (%)	Birim/Kuruluş	İletişim bilgileri (adres / telefon)
1					
2					
3					
2. Lütfen mucitlerin yanı sıra teknolojinin geliştirilmesi faaliyetlerine katılan bütün araştırmacıları listeleyiniz.					
	Araştırmacının Adı	Araştırmacı ile kurum arasındaki yasal ilişkinin türü	Birim/Kuruluş	İletişim bilgileri (adres / telefon)	
1					
2					
3					

IV. ARAŞTIRMA FİNANSMANI VE İŞBİRLİĞİ

1. Lütfen teknoloji ile ilgili Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılan mali kaynakları belirtiniz.			
	Finansman Tipi	İlgili sözleşmenin süresi	Mali katkı sağlayan kurumun adı financial contribution
1			
2			
2. Lütfen araştırma faaliyeti esnasında işbirliği yapılan tüm üçüncü tarafların listesini veriniz.			
3. Lütfen araştırma faaliyetine ilişkin bütün anlaşma veya diğer yasal beyannamelerin bir kopyasını bu forma ekleyiniz.			
4. Teknolojinin geliştirilmesi esnasında üçüncü taraflara herhangi bir materyal (reaktif, hücre çizgisi, antikor, plasmid, kimyasal bileşik, bilgisayar yazılımı, vb.) aktarılmış mıdır? Cevabınız evet ise lütfen böyle bir aktarımın ayrıntılarını belirtiniz.			
5. Teknolojiyi üçüncü taraflara kısmen veya tamamen açıkladınız mı? Cevabınız evet ise ayrıntılarını veriniz ve ilgili tüm gizlilik anlaşmalarının bir kopyasını bu forma ekleyiniz.			

Bu formda verilen bütün bilgiler, kurum tarafından gizli tutulacaktır.

Aşağıda imzası bulunan buluş sahibi olarak ben beyan ederim ki *kurumun Fikri Mülkiyet Politikasının* hükümlerini bilmekteyim ve bu Politikada yer alan kuralların benim için bağlayıcı olduğunu kabul ediyorum.

[1. Buluş Sahibinin Adı]	Tarih	İmza
[2. Buluş Sahibinin Adı]	Tarih	İmza
[3. Buluş Sahibinin Adı]	Tarih	İmza
[4. Buluş Sahibinin Adı]	Tarih	İmza